
Chybí nám regionální vysoké školy

Chybí nám regionální vysoké školy

1.4.2009, rubrika: Názory, strana: 27, autor: IVAN WILHELM

JAK VIDÍ SVĚT

O významu vzdělání pro společnost, ale zejména pro jednotlivce, byly již napsány stohy textů a snad není potřeba tento fakt zvláště zdůrazňovat. Poněkud diskutabilnější je však otázka budování vzdělávací soustavy, která by vytvářela dostatečnou nabídku odpovídající poptávce i v regionech a podle jejich potřeb. Diskusi vyvolává zejména otázka nabídky terciárního vzdělání a v jeho rámci vzdělání vysokoškolského. Nejde přitom pouze o dostatečnou kapacitu a dostupnost této nabídky.

V současnosti u nás vstupuje do vysokoškolského studia více než 50 procent osmnáctiletých. Za posledních 20 let došlo tedy k zásadní změně v nabízeném objemu, kdy se kapacita vzdělávacího systému ČR blíží situaci v rozvinutých zemích. Je tedy vše v pořádku?

První příležitostí k významné změně v terciárním vzdělávání je rekonstrukce jeho obsahové stránky. Naše tradiční orientace studia na teoretickou výbavu studujících dnes nachází svoje oprávnění v magisterských a částečně bakalářských programech, které předpokládají návaznost na magisterské studium.

Bakalářské studijní programy, které jsou orientovány na přípravu absolventů pro jejich bezprostřední uplatnění v praxi, by měly odpovídat tomuto zaměření a měly by tento cíl jasně deklarovat ve svých popisech studia pro potřeby veřejnosti. To je nejen „fair play“, ale také jasná informace pro ty zájemce o studium, kteří chtějí získat zručnost a příslušnou kvalifikaci bez zbytečných časových ztrát a chtějí se pak věnovat praktické činnosti.

Požadavek teoretické přípravy společně s časovými nároky magisterských programů znamenají nejen vyšší finanční náklady, ale zejména významnou překážku v jejich rozšíření.

V tomto směru bylo sice nemálo vykonáno, ale mnoho ještě zbývá. Nárůst počtu akreditovaných, především bakalářských studijních programů vyjadřuje snahu vysokých škol o vývoj v naznačeném směru.

Ovšem zatímco je v ČR bezmála padesát soukromých vysokých škol téměř výlučně neuniverzitního typu (tj. orientovaných na bakalářské programy), nemáme doposud ani jedinou neuniverzitní vysokou školu veřejnou. Skutečnost, že se s tímto problémem potýká většina členských zemí EU, je sice zajímavá, ale k faktickému řešení příliš nepřispívá. Přitom otevřenost takových škol k potřebám regionu, ve kterém působí, může významně napomoci v řešení chronického personálního zabezpečení studia u nás, protože může být orientována mnohem pragmatičtěji, než je tomu v mezinárodních sítích univerzitních vysokých škol.

Významným argumentem pro rozvoj těchto vysokých škol je požadavek aktivního provozování inovativních činností. Kromě výzkumu a vývoje se v současnosti zcela ekvivalentně zdůrazňuje působení v oblasti inovací. Přestože jde o oblast odlišnou od výzkumu i vývoje, jde o činnost na obě tyto oblasti navazující. Je zřejmé, že je to činnost kreativní a navíc činnost, která je u nás velmi málo rozvinutá. Právě zde by mohly neuniverzitní vysoké školy najít silná partnerství s podniky. Byl by tak obohacen proces přirozené diverzifikace vysokých škol i posilování terciárního školství v regionech, mimo tradiční univerzitní centra.

Hlavním argumentem pro start je však posilování celkové konkurenceschopnosti nejen jednotlivých regionů, ale republiky jako celku.

O autorovi | IVAN WILHELM, Autor je bývalý rektor Univerzity Karlovy, zmocněnec vlády pro otázky evropského výzkumu